

ДЕКОРАТИВНИЙ ЖИВОПИС

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

1. Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Освітня програма	Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Статус дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	очна (денна)
Рік підготовки, семестр	3 курс, осінній семестр
Обсяг дисципліни	4 кредити ЕКТС/ 120 год.
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік
Розклад занять	Лекції (один раз на тиждень), Практичні заняття (один раз на тиждень)
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: викладач Кузіна Марія Борисівна, maria.kuzina.ua@gmail.com Практичні: викладач Кузіна Марія Борисівна, maria.kuzina.ua@gmail.com

2. Програма навчальної дисципліни

3. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

З прадавніх часів важливе значення відігравав декоративний живопис, займаючи окрему галузь мистецтва, але тісно пов'язаний з розвитком станкового живопису і живопису картин. В мотивах декоративного живопису ми можемо побачити надбання культури і мистецтва різних народів, перегукування головних тенденцій з особливостями архітектурного стилю.

Першими витворами декоративного живопису вважають наскельні малюнки періоду палеоліту. Значної уваги потребують декоративні розписи Єгипту, які вражають продуманістю вибору положень тіла заради впізнаваності образу та гармонійним поєднанням кольорів. В античній Греції та давньому Римі сюжети творів декоративного живопису мали релігійно-політичне значення. Середньовіччя відоме релігійними розписами стін, вітражами, килимами, в цей період умовність переходить до більш реалістичних образів. Франція XIX століття додала нових змістів значенню декоративного мистецтва, долучивши його необхідність в різного типу виробництвах (килимів, тканин, гончарних та скляних виробів, ювелірних прикрас, меблів та багато ін.).

Декоративний (від лат. «decoro» – «прикрашаю») живопис – вид образотворчого мистецтва, який слугує як оздоблення для інтер'єру, як частина дизайну, де вибір техніки виконання, сюжету зумовлений кінцевим використанням. Велика кількість майстрів декоративного живопису вражає своєю неперевершеною: Паоло Веронезе, Ель Греко, Вінсент Ван Гог, Поль Сезанн, Жорж Сера, Анрі Матісс, Поль Гоген, Мартірос Сар'ян, Олена Кульчицька, Михайло Бойчук, Сергій Колос, Павло Маков, Микола Маценко, Марина Скугарева та багато ін.

Декоративність як художній прийом посилює емоційну виразність та відіграє організаційну роль. Можна виокремити різні поняття: декоративність кольору (лише незначне форсування кольору при повноцінній трактовці простору, або побудова на декількох плямах відкритого кольору з відсутнім складним кольоровим оточенням), декоративність композиції (посилення образів заради авторського задуму, виразності художнього твору, або використання орнаменту як повноцінної складової композиції).

Мета опанування дисципліни – набуття навичок декоративного живопису для підвищення рівня професіоналізму студентів.

Предметом навчальної дисципліни є декоративний живопис.

Компетентності: здатність володіти прийомами роботи з кольором, кольоровими композиціями, основами академічного живопису.

Програмні результати навчання:

- знання існуючих прийомів та художніх принципів в декоративному живописі;
- знання основних технік для реалізації художнього образу;
- вміння створювати твір декоративного мистецтва з дотриманням стилістичної єдності.
- вміння розробити декоративну композицію з урахуванням подальшого її залучення;
- знання варіативностей колористичних рішень;
- вміння доцільно й правильно виконувати декоративні зображення на обраному матеріалі, використовуючи виразні засоби передачі кольору, об'єму, фактури.

4. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Навчальна дисципліна викладається в 5-му семестрі 3-го курсу навчання освітньої програми Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Для опанування дисципліни потрібні базові знання академічного живопису. Курс включений в структурно-логічну схему навчання за освітньою програмою Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, після проходження наступних дисциплін: «Рисунок і перспектива. Частина 1. Натюрморт», «Живопис. Частина 1. Натюрморт», «Рисунок і перспектива. Частина 2. Голова людини», «Живопис. Частина 2. Голова людини».

5. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальні поняття декоративного живопису

Тема 1.1. Декоративний живопис як стиль та як ремесло

Тема 1.2. Методи, прийоми, цілі та завдання. Специфіка художнього образу в декоративному живописі.

Розділ 2. Матеріали та техніки в декоративному живописі

Тема 2.1. Колір та колорит, гармонія та оптимальна кількість задіяних відтінків.

Тема 2.2. Зовнішні ознаки об'єктів, схематизація, типізація, індивідуалізація.

Тема 2.3. Площинне рішення, рельєфні фактури, аплікація, колаж та ін.

Розділ 3. Декоративний портрет, робота з натурою

Тема 3.1. Важливість створення ескізів.

Тема 3.2. Фактурна колористична обробка форми.

Тема 3.3. Побудова декоративної композиції.

Тема 3.4. Тональне та атональне рішення, стилізація.

6. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література

1. Беті, Патрік. Анатомія кольору. Київ: ArtHuss, 2023, 366 с.
2. Варення, Микола. Живопис. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2019, 128 с.
3. Василь Кричевський: орнаментні композиції: альбом / упоряд. О.О. Савчук. Харків: Видавець Олександр Савчук, 2023, 312 с.
4. Геращенко, Олеся. (Не)свідоме мистецтво. Художні рефлексії. Україна після 2013. Київ: Основи, 2022, 256 с.
5. Іттен, Йоганнес. Елементи образотворчого мистецтва: Навчальне видання щоденника. Київ: ArtHuss, 2023, 168 с.
6. Іттен, Йоганнес. Мистецтво кольору: Суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях до мистецтва. Київ: ArtHuss, 2022, 96 с.
7. Кара-Васильєва. Чегусова. Декоративне мистецтво України ХХ ст. У пошуках «великого стилю». Київ: Либідь, 2005, 280 с.

8. Магдиш, Ірина. Ар Нуво / Стилї українського мистецтва ХХ ст. Київ: Портал, 2022, 120 с.
9. Никифоров. Гулей. Декоративне мистецтво. Одеса: Олді+, 2021, 364 с.
10. Gombrich E. H. The story of art. Phaidon, 2007. 688 p.

Додаткова література

1. Dixon A.G. Art: The Definitive Visual History. Dorling Kindersley, 2023, 612 p.
2. Farthing, Stephen. Art: The Whole Story. Thames&Hudson, 2018, 576 p.
3. Вудфорд, Сюзен. Як розглядати картини. Київ: Book Chef, 2021, 176 с.
4. Пасічний, Анатолій. Образотворче мистецтво. Словник-довідник Київ: Навчальна книга – Богдан, 2003, 216 с.

7. Навчальний контент

8. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Лекційні заняття

ЛЕКЦІЯ 1. Тема: Декоративний живопис як стиль та як ремесло. [2, 3, 5, 7, 8, 9].

Перелік основних питань:

1. Живопис як вид образотворчого мистецтва.
2. Поняття «декоративний живопис».
3. Використання живопису у різних ремеслах, декоративність як інструмент дизайну.
4. Загальна характеристика стилю.

Завдання на самостійну роботу: ознайомитися зі загальними характеристиками українського декоративного мистецтва [3, 7, 8].

Дидактичні засоби:

Слайди за темою лекції.

ЛЕКЦІЯ 2. Тема: Специфіка художнього образу в декоративному живописі [2, 5, 9, 10].

Перелік основних питань:

1. Загальна характеристика методів і прийомів.
2. Завдання і цілі декоративного живопису.
3. Створення художнього образу в межах творчого задуму.

Завдання на самостійну роботу: ознайомитися з стильовими особливостями різних періодів в світовому мистецтві [2, 10].

Дидактичні засоби:

Слайди за темою лекції

ЛЕКЦІЯ 3. Тема: Колір та колорит в декоративному живописі [1, 6, 9].

Перелік основних питань:

1. Використання класичної кольоропередачі природного оточення в роботі.
2. Одноколірна інтерпретація.
3. Використання двох кольорів як інструмент для збільшення виразності.
4. Відкриті кольори, що не пов'язані з оточенням, як інструмент для досягнення задуму

Завдання на самостійну роботу: ознайомитись з основними поєднаннями кольорів [1, 6].

Дидактичні засоби:

Слайди за темою лекції

ЛЕКЦІЯ 4. Тема: Зовнішні ознаки об'єктів [3, 4, 9, 10].

Перелік основних питань:

1. Виділення головних особливостей об'єкту.
2. Схематизація, типізація, індивідуалізація.
3. Вибір техніки для створення художнього образу.

Завдання на самостійну роботу: ознайомитись з роботами майстрів декоративного живопису [3, 4, 9, 10].

Дидактичні засоби:

Слайди за темою лекції

ЛЕКЦІЯ 5. Тема: Матеріали і техніки в декоративному живописі [9, 10].

Перелік основних питань:

1. Площинне рішення, рельєфні фактури.
2. Аплікація, колаж.
3. Орнамент.

Завдання на самостійну роботу: ознайомитись зі стилістичними особливостями мистецтва орнаменту [9, 10].

Дидактичні засоби:

Слайди PowerPoint за темою лекції.

ЛЕКЦІЯ 6. Тема: Ескізи, важливість їх створення.

Перелік основних питань:

1. Лінійний ескіз.
2. Ескіз в кольорі.

Завдання на самостійну роботу: ознайомитись з роботами майстрів світового мистецтва.

Дидактичні засоби:

Слайди за темою лекції.

ЛЕКЦІЯ 7. Тема: Особливості декоративного портрету [1, 3, 4, 5].

Перелік основних питань:

1. Стилзація форм.
2. Робота з кольором в декоративному портреті.

Завдання на самостійну роботу: ознайомитись з роботами майстрів живописного портрету.

Дидактичні засоби:

Слайди за темою лекції.

ЛЕКЦІЯ 8. Тема: Особливості створення декоративної постановки.

Перелік основних питань:

1. Стилзація природи.
2. Декоративність оточення.
3. Загальний художній задум.
4. Кінцеве місце використання роботи, вплив на вибір техніки.

Завдання на самостійну роботу: ознайомитись з роботами майстрів світового мистецтва декоративного живопису.

Дидактичні засоби:

Слайди за темою лекції.

Практичні заняття

Практичні заняття мають на меті сприяти засвоєнню змісту дисципліни та отримати навички зі створення художнього образу; сформувані у студентів вміння аналізувати наробок майстрів світового мистецтва, розвинути навички роботи з кольором задля досягнення творчого задуму, повноцінно будувати декоративні композиції. Теми практичних занять надано в додатку А до силабусу.

№ з/п	Назва теми практичного заняття (посилання на інформаційні джерела)
1	Тема 1. Декоративний живопис як стиль та як ремесло. <i>Аналіз кімнатної рослини</i>
2	Тема 2. Специфіка художнього образу в декоративному живописі. <i>Розробка ескізу кімнатної рослини</i>
3	Тема 3. Колір та колорит в декоративному живописі <i>Виконання малюнку рослини в синьому кольорі, в 2 та 5 кольорах</i>
4	Тема 4. Зовнішні ознаки об'єктів. <i>Виконання малюнку рослини як орнаменту для тканини</i>
5	Тема 5. Матеріали і техніки в декоративному живописі. <i>Розробка ескізів до натюрморту</i>
6	Тема 6. Ескізи, важливість їх створення <i>Розробка на основі ескізів постановки натюрморту та його фіналізація</i>

№ з/п	Назва теми практичного заняття (посилання на інформаційні джерела)
7	Тема 7. Особливості декоративного портрету Виконання ескізів з натури заданої постановки
8	Тема 8. Особливості створення декоративної постановки. Постать в інтер'єрі
9	Залік На заліку оголошується кінцева оцінка, яка ставиться у заліково-екзаменаційну відомість. Студенти, що не набрали 60 балів, а також, ті хто хочуть підвищити свою оцінку виконують залікову контрольну роботу. Студенти, що недопущені до заліку можуть здавати на занятті заборгованості. Якщо недопущений студент зміг протягом заняття отримати допуск та має більш ніж 60 балів, він отримує залікову оцінку на цьому ж занятті. Якщо студент допустився, але 60 балів не набрав, він також має право написати залікову роботу. Студенти, що отримали заздалегідь допуск та погоджуються зі своєю оцінкою, можуть не бути присутні на заліковому занятті.

9. Самостійна робота студента

№з/п	Вид самостійної роботи	Кількість годин СРС
1	Підготовка до аудиторних занять	42
2	Підготовка до заліку	6

10. Політика та контроль

11. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Опрацьовуючи навчальний матеріал навчальної дисципліни «Декоративний живопис», студенти на практичних заняттях під керівництвом викладача виконують завдання та демонструють наробки самостійної роботи.

Завдання з практичних занять подаються у додатках до силабусу.

Відвідуваність і виконання завдань

Для студентів, які бажають повноцінно засвоїти програму курсу й отримати відмінні результати навчання, необхідні 100% відвідування лекційних і практичних занять. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються. Дедлайн відпрацювань – передостаннє практичне заняття. За активну участь у практичному занятті студенту нараховується 1 бал додатково. Для виконання практичних завдань забороняється використовувати чужі роботи, викачані роботи з мережі та ШІ.

Політика університету:

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

12. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: робота на 18 практичних заняттях у формі виконання заданих малюнків.

Календарний контроль: презентація виконаних практичних робіт, проводиться двічі на семестр.

Семестровий контроль: залік.

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг студента з навчальної дисципліни складається з балів, що він отримує за:

- роботи на 18 практичних заняттях;
- додаткові бали за активність.

Робота студента:

- на 3 постановках (включаючи ескізи) визначає 95% його рейтингу з дисципліни;
- активність на практичних заняттях 5% його рейтингу з дисципліни.

Студент отримує найвищий рейтинг, якщо він:

- бере активну участь у роботі на практичних заняттях, майстерно виконує зазначені постановки;
- своєчасно і належно виконує та демонструє завдання (завдання надано в *додатку А* до силабусу).

Пропущені заняття, неповнота виконання, несвоєчасність демонстрації спричиняють зниження рейтингу студента.

Очікується, що роботи на практичних заняттях студент виконує самостійно.

Викладач оцінює роботу студента на кожному практичному занятті. Успішність студент може відслідковувати в особистому кабінеті електронного кампусу.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

1) Робота на 18 практичних заняттях (до яких входить 3 постановки):

виконано весь обсяг (в межах однієї постановки), присутній власний стиль	32
незавершена робота (в межах однієї постановки, не менше 75%), з дотриманням однієї стилістики	27
Ескіз і лише початок роботи (в межах однієї постановки, не менше 50%)	21

2) За активну участь на практичному занятті студент отримує 1 бал.

Календарний контроль:

Календарний контроль проводиться двічі на семестр. Метою проведення календарного контролю є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу студентами.

Умови отримання позитивного календарного контролю	Перший календарний контроль (тиждень 8)	Другий календарний контроль (тиждень 14)
Поточний рейтинг	≥ 18 балів	≥ 36 балів

Умови допуску до семестрового контролю: семестровий рейтинг не менше 40 балів.

Семестровий контроль:

Студенти, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку 60 і більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань. Сума рейтингових балів, отриманих студентом протягом семестру, переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею.

Якщо сума балів менша за 60 та виконані умови допуску, студент виконує контрольну роботу. За підсумком набраних балів виставляється рейтингова оцінка.

Здобувач, який у семестрі отримав більше 60 балів, але бажає підвищити свій результат, може взяти участь у контрольній роботі. Якщо оцінка за контрольну роботу менша ніж за рейтингом, здобувач отримує більшу з оцінок, що отримані за результатами контрольної роботи або за рейтингом.

Контрольна робота оцінюється у 100 балів. Завдання до заліку складається із виконання постановки людської постати в інтер'єрі, що виконується в межах декоративної стилістики. На виконання завдання дається 4 академічні години.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100–95	Відмінно
94–85	Дуже добре
84–75	Добре
74–65	Задовільно
64–60	Достатньо
Менше, ніж 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

13. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

За наявності у студента документів, які підтверджують його участь у художніх виставках (міських, міжміських, всеукраїнських тощо) за темою практичних занять ці завдання можуть зараховуватись за відповідною тематикою та відповідними балами РСО.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено викладачем Марією Кузіною

Ухвалено кафедрою графіки (протокол № 13 від 20.06.2024)

Погоджено Методичною радою КПІ ім. Ігоря Сікорського (протокол № 5 від 24.06.2024)

Теми практичних занять

Практичне заняття 1. Декоративний живопис як стиль та як ремесло

- Пошук кімнатної рослини, її аналіз.
- Вибір ракурсу для подальшої постановки.
- Фотодокументування постановки.

Практичне заняття 2. Специфіка художнього образу в декоративному живописі

- Розробка ескізу лінійного (формат А4).
- Розробка ескізу тональних плям (формат А4).
- Підбір, корегування композиції.

Практичне заняття 3-4. Колір та колорит в декоративному живописі

- Виконання малюнку кімнатної рослини в синьому кольорі (формат А4).
- Виконання малюнку кімнатної рослини в двох кольорах (формат А4, будь-яка живописна техніка).
- Виконання малюнку кімнатної рослини в п'яти кольорах (формат А4, будь-яка живописна техніка).

Практичне заняття 5. Зовнішні ознаки об'єктів

- Розробка орнаменту для тканини, використовуючи кольорове зображення обраної кімнатної рослини (формат А4, будь-яка живописна техніка).

Практичне заняття 6. Матеріали і техніки в декоративному живописі

- Розробка постановки натюрморту із використанням мінімуму 3 предметів та орнаментальної драпіровки.
- Виконання лінійного ескізу постановки (формат А4).
- Виконання тонального ескізу постановки (формат А4).

Практичне заняття 7. Ескізи, важливість їх створення

- Розробка композиції на основі попередньо виконаних ескізів (формат А3).
- Визначення техніки виконання малюнку.

Практичне заняття 8-9. Натюрморт в декоративному живописі

- Підбір кольорових рішень в цілому та в деталях (формат А3, будь-яка живописна техніка).
- Дотримання одного стилю в процесі роботи, фіналізація натюрморту.

Практичне заняття 10-11. Особливості декоративного портрету

- Розробка постановки: постать в інтер'єрі.
- Пошук характерних ознак натурника.
- Визначення особливостей оточення – деталі інтер'єру, взаємодія їх пропорцій.
- Створення лінійного ескізу постановки (формат А4).
- Створення тонального ескізу для обрання техніки для виконання завдання (формат А4).

Практичне заняття 12-18. Особливості створення декоративної постановки

- Розробка композиції постановки в форматі (формат А2, будь-яка живописна техніка).
- Дотримання одного стилю в процесі роботи, фіналізація постановки.